

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1525. usque ad annum 1529

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118480

§. 21. Dissida ac Contentiones in caussa Caroli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66472)

§. XXI.

Sæcul. XVI.
A. C. 1525.*Dissidia ac contentiones in causa
Caroli.*

Die trigesima ejusdem Mensis Augusti rursus Facultas conventum habuit, ut ad propositionum examen ac iudicium procederet. Comparuit itidem Caroli unacum duobus Notariis Apostolicis, & postea legit scripturam, quæ continebat *Apostolorum*, ut vocant, petitionem, necnon factam tanquam ab usurpata jurisdictione appellationem ad supremum Senatuum, si forte facultas vellet ulterius procedere. Post hæc Caroli egredi iubetur, ut Doctores hac in re deliberare possent, qui unanimi consensu statuerunt, a Notariis requirendum esse exemplar eorum, quæ per dictum Caroli lecta fuissent: huic autem præcipiendum, ut prima die Septembris, si vellet sibi responsionem dari, in conventu compareret, interea vero, eoquod ejus appellatio graves excitaret difficultates, & ipse Officialis causam ad Facultatem remittere renueret, a Syndico appellandum esse tanquam ab abusu, totumque negotium ad supremum Consiliariorum Senatuum esse remittendum. Id etiam eadem adhuc die sumpto prandio effectui datum est,

C 4

præ-

Sæcul. XVI. præsentibus Deputatis ad hoc nomina-
 tis, vocatisque Desmaresio, & Pre-
 voſto, qui ex Promotoribus Episcopi
 Pariſienſis unus erat.

Præſtituta die prima Septembris Pe-
 trus Caroli in conventu non comparuit,
 quocirca Facultas ſupplicem libellum ſu-
 præ Curia obtulit, petens, ut ad allo-
 quium admitteretur, quo impetrato die
 ſexta ejuſdem Menſis tam partium, quam
 Regis, ac Episcopi Pariſienſis Advoca-
 ti diu multumque perorarunt, nec ta-
 men litem diremerunt, unde Curia ſta-
 tuit, ut decifio ad poſteram diem differ-
 retur, & Petrus Caroli unacum Syn-
 dico ad Facultatem remitteretur. Præ-
 terea tres nominabantur Conſiliarii, in
 quorum præſentiâ per Decanum præfa-
 tus Caroli interrogaretur de propositio-
 nibus ipſi imputatis, ſimulque, ſi forte
 factum negare vellet, Curia mox cer-
 tior fieret.

Hanc ob cauſſam die decima quarta
 Septembris ruruſum conventus indiceba-
 tur, in quo tres Conſiliarii reſponſa Ca-
 roli exciperent. Hic ergo eadem die
 comparens dixit, in edicto diſertis ver-
 bis exprimi, quod rejeçtis Doçtoribus,
 quos vel ſuſpectos haberet, vel admit-
 tere recuſaret, cauſſa tractaretur. Ju-
 betur igitur ejuſmodi Doçtores nomina-
 re,

re, ac exclusionis causas adducere: ve-
 rum id facere renuit, se tamen scripto re-
 sponsurum promisit, cum autem ad id
 temporis moram sibi indulgeri peteret,
 dilatio usque ad alteram diem concessa
 est, quo termino contentus recessit, ast
 comparere neglexit, quocirca sæpius
 vocatus tandem die vigesima secunda
 Septembris scripto exhibuit causas, &
 nomina eorum, quos admittere recusa-
 bat. Legebantur rationes ab eo allatæ,
 quibus perceptis Syndicus opposuit,
 quod causæ per Petrum Caroli addu-
 ctæ nullius momenti essent, ac nullus,
 nisi in fide suspectus a ferendo iudicio
 excludi posset, id vero ab accusato al-
 legatum haud fuisset. Præterea subjun-
 xit Syndicus, non de ejus persona, sed
 de fide quæstionem agitari, proin ne-
 minem repellendum. His auditis cen-
 suit Facultas, quod exclusi crastina die
 audirentur. Hos inter Senior ceterorum
 nomine verba fecit, dicens: *Quamvis
 rationes Caroli vanæ sint, nobis tamen pla-
 cet omnium interrogationes & responsiones
 nobis absentibus fieri.* Gratias egit Fa-
 cultas, eorumque moderationem acce-
 ptam habuit. Cum vero Commissarii a
 Parlamento nominati Sessionibus inter-
 esse haud ultra possent, Curia supplica-
 tum, ut alios subrogaret. Deputaban-
 tur itaque Jacobus de la Barde Inquisi-
 tionum

Sæcul XVI.
 A C. 1525.

Sæcul. XVI. tionum Præses, & Ludovicus Segnier.
 A C 1525 Postea Facultas die vigesima quinta Septembris confessum habuit, in quo præfente utroque Commissario responsiones Caroli juxta legum præscripta, ac editi in rei præsentia perlecti tenorem audirentur: Cum vero negotium matutino tempore absolvi non posset, post meridiem, ut rursus congregarentur, Syndicus rogabat, quod & ipsi datum. Legebantur ibi Caroli propositiones & responsa, ille vero postulabat, ut ad diluendas accusationes scriptum edere sibi liceret, cui tamen responsum, edictum effectui prius dandum, postea ejus petitionem esse discutiendam: Congregata autem rursus Facultate die Sabbati prima Octobris quidam Doctores Petrum Caroli deferebant, quod non sine magna populi offensione sermones dicere pergeret, ac pluribus Magistris & Baccalaureis indiscrete detraheret; propter quæ omnino expedire videretur, ut Facultas eidem prædicandi munus interdiceret, donec objecta ei crimina purgasset. Ast remittebatur hoc negotium ad octavam ejusdem Mensis diem, qua definitum, ne ulterius prædicaret, præsertim in Diocesi Parisiensi, cum ibi prædicationis officio ultro sese immicuisset, quamvis nullum sibi creditum gregem, aut Parochialis Ecclesiæ curam

curam haberet. Si vero parere renue-
 ret, Facultas contra eum procederet, ^{Sæcul. XVI.}
 prout jus peteret. Hæc Petro per Bi- ^{A. C. 1525.}
 dellum significabantur, qui eum in Ec-
 clesia S. Gervasii invenit, ubi panegy-
 rin suam nona Octobris die S. Dionysio
 sacra paulo ante finierat; postquam ve-
 ro Facultatis sententiam legerat, statim
 ad Collegium Bajocense accessit, ubi
 Deputatos unacum Decano alias ob
 causas congregari noverat; verum ite-
 rato illi Facultatis decretum tradebatur,
 eique Decanus exposuit, se Facultatis
 consilio suum quoque additurum, ac
 quid esset agendum, solerter prospectu-
 rum, quo dicto abiit.

Die undecima Octobris Facultas de-
 nuo conventum habuit, in quo excipie-
 bantur querelæ, quas de sermone, quem
 idem Carolus in Festo S. Dionysii ha-
 buit, nonnulli Doctores deferebant.
 Hos inter Seniorum unus quosdam il-
 lius errores speciatim recensebat. Vo-
 catur igitur ipse Caroli, ut querelas
 contra se allatas audiret, ac desuper re-
 sponderet. Is fatebatur se ad populum
 dixisse talia, quæ suspecta videri possent,
 tandem tertio monitus, ut a prædican-
 do abstineret, respondebat, quod velit
 hac super re conferre cum suo Consilio,
 interim tamen ipsi animus foret, pro-
 ximo

Sæcul. XVI ximo adventus tempore in S. Gervasii
 A.C. 1525. Ecclesia populum concionibus erudien-
 di. Postea egredi jubebatur, ut desuper
 Doctores deliberare possent; non vero
 revocatus est, eique injunctum, ne in
 Parisiensi Diœcesi prædicaret, eoquod
 in illa nullum regimen animarum habe-
 ret, id vero tamdiu fervare tenebatur,
 donec aliter esset determinatum. At
 ab hac sententia provocavit Caroli, sed
 amicorum hortatu permotus, appella-
 tionem revocare spondit, promilit-
 que, se a prædicationibus cessaturum,
 usque ad litis suæ finem, dummodo id
 sibi non præciperetur, sed ultro ac li-
 bere hoc agere permetteretur. Hæc
 promisit, sed effectui minime dedit, qua-
 propter Facultas congregatione die de-
 cimo quarto habita rursus causas, ob
 quas nonnullos Doctores suspectos ha-
 bebat, discussit, statuitque, quod ejus-
 modi rationes haud subsisterent, proin-
 Doctores exclusi omnino revocandi es-
 sent, ut vero huic decreto majus ro-
 bur accederet, ambo deputati Dorigny
 & Segnier rogabantur, ut conventui
 die vigesima ejusdem Mensis celebra-
 do interessent, in quo majori cum so-
 lemnitate Facultatis judicium pronun-
 ciaretur.

Hunc conventum accessit Caroli;
 cum vero probe cognosceret, quod re-
 cusa-

cusationis causas a se allatas pror-Sæcul XVI.
 fus nullius momenti esse, declara- A.C. 1525.
 re Facultas animo jam constituisset,
 hinc desuper interrogatus respondit:
Tantum confido de probitate singulorum Do-
ctorum, ut jam nullum recusem, sed consen-
tio, omnesque rogo, ut velint interesse exa-
mini, & iudicio omnium propositionum.
 Cum autem pro absolvendo examine
 jamjam tempus præteriisset, fuit ei sig-
 nificatum, ut die vigesima secunda O-
 ctobris Dorignii domum accederet, ibi-
 que præsentibus octo Doctoribus ad id
 deputatis, ad reliquas propositiones in
 festo S. Dionysii prolatas, de quibus ac-
 cusatus fuisset, responderet. Denique
 Syndicus eum urgebat, quatenus sibi in
 Parisiensi urbe domicilium seligeret, ut
 cuncta, quæ circa illius causam pronun-
 tianda forent, eo certius ipsi significari
 possent. Hunc in finem eidem Alexan-
 dri Savari Parisiensis Ecclesiæ ad B.
 Virginem Canonici ædes Syndicus no-
 minavit. Posthæc idem postulabat, ut
 ad præcavendam populi offensionem
 Petro Caroli prædicandi munus inter-
 diceretur. Verum mox ille reposuit:
Ejusmodi prohibitiones militant contra bo-
nos mores, & charitatem, quæ eleemosy-
nam spiritualem præcipit dari petentibus.
 Ast deputati de eo, quod Syndicus pe-
 tebat, deliberantes respondebant, sibi

a Cu-

Sæcul. XVI a Curia haud esse datam quemdam a
 A. C. 1525. prædicatione arcendi potestatem, nihil-
 ominus se hac de re Parlamentum edo-
 cturos; istud autem septima Novembris
 die omnibus auditis præfati Syndici pe-
 titum ad Parisiensem Episcopum remi-
 fit, ut ipse omnibus in hac caussa actis,
 quæ ei indicarentur, solerter discussis,
 quod æquitas suaderet, decerneret.

Die vigesima quinta Octobris Facul-
 tas præsentibus Commissariis conven-
 tum habuit, in quo responsa Caroli scri-
 pto data perlegebantur; quibus perce-
 ptis iidem Commissarii declarabant,
 quod cuncta, quæ in edicto contineren-
 tur, accurate adimplessent, nec opus
 esset, ut ulterius ad Facultatem hac in
 caussa venirent. His vero subjunxit Syn-
 dicus: *Audistis Petrum Caroli omnia sibi
 proposita eo modo, quo fuere objecta, ne-
 gasse, ideo mihi incumbit probatio, & te-
 stes adducere coram vobis.* Hoc dicto Uni-
 versitatis Cancellarius Petrum allocu-
 tus aiebat: *Moneo te, ut Facultati Ma-
 tri tuæ te omnino subjicias,* moxque a sac-
 co suo quandam submissionis formulam
 extraxit, quam ut Petrus legeret, ei-
 dem injunxit. Paruit Caroli, sed for-
 mula perlecta Syndicus, eam captiosis
 terminis conceptam, minusque suffici-
 entem esse, pluribus argumentis osten-
 dere

dere nitebatur : quapropter Syndico, Sæcul. XVI. A.C 1525.
 & Petro, ut discederent, præceptum, ac desuper deliberatum; tandem vero
 post maturum rei examen decisum, quod
 submissionis formula, quam Caroli præ-
 legisset, haud sufficeret, nec acceptan-
 da esset: Cum autem Facultati nuncia-
 retur, quod accusatus, spreto interdi-
 cto, ac violata promissi sui fide, ad po-
 pulum dicere pergeret, quin imo ipsa
 die SS. Simoni & Judæ sacra sermonem
 habuisset, Doctores postera die vigesima
 nona Octobris conventu habito decreve-
 runt, quod denuo Petrus Caroli prædi-
 care prohiberetur, si vero parere recu-
 sare, omnibus favoribus, juribus, pri-
 vilegiis, ipsoque Doctoratus honore pri-
 varetur, ab ipsa etiam Facultate exclu-
 sus, ac cunctis emolumentis, & præ-
 rogativis exutus permaneret, donec ad
 ejusdem Facultatis arbitrium de omni-
 bus satisfaceret.

Hæc sententia Petro Caroli denun-
 ciabatur per primum Bidellum, a qua
 tamen post aliquot dies tanquam ab ab-
 usu ad Curiam provocavit. Interea Pa-
 risiensis Officialis cæpit procedere con-
 tra eundem Caroli, qui coram eodem
 Officiali assererat, quod omnia contra
 eum gesta fierent a solo Syndico, nec id
 probaret Facultas; quapropter Beda
 Syn-

Sæcul. XVI. Syndicus undecima Januarii die Anno
A.C. 1525. Domini millesimo quingentesimo vige-
 simo quinto petiit, ut declararet Facul-
 tas, utrum libellum supplicem de pre-
 dicandi interdicto Parisiensis Episcopi
 Curiaë porrectum approbaret. His per-
 pensis Facultas definivit, quod rata
 haberet omnia contra prædictum Caroli
 acta, sive hæc coram Parlamento, sive
 coram Officiali fuissent facta: insuper
 eundem Syndicum adhortata est, ut
 hanc fidei causam strenue prosequere-
 tur. Nec is suis partibus defuit, sed
 rem ita urgebat, ut vigesima quarta
 ejusdem Mensis Januarii ipse Officialis
 juxta Syndici petitionem per suam sen-
 tentiam Petro Caroli sub anathematis
 poena prædicationem prohiberet: Mox
 tamen Petrus regias sibi procuravit li-
 teras, quibus tanquam ab usurpata ju-
 risdictione appellavit. Harum exem-
 plum Syndicus die vigesima octava Ja-
 nuarii Facultati porrexit, quæ negoti-
 um ad Commissarios remittendum cen-
 suit: cum vero referente Syndico, aliis-
 que viris novæ querelæ ad Facultatem
 delatæ fuissent, ac Petrus Caroli accu-
 satus, quod publice, cum prædicare pro-
 hiberetur, in Cameracensi Collegio Da-
 vidis Psalmos exponeret, suosque erro-
 res palam spargeret, ideo Facultas ei-
 dem decima tertia Januarii die sub gra-
 vissi-

vissimis pœnis prohibuit, ne suas lectio-
nes prosequeretur.

Sæcul. XVI.
A.C. 1525.

Respondit equidem Caroli, quod jussis morem gerere velit, supplicabat tamen, ut Psalmum vigesimum primum, quem inchoaverat, absolvere permitteretur: verum Facultas collectis singulorum suffragiis decrevit, duntaxat ei concedendum, ut nonnisi post meridiem legeret, ac suis Auditoribus valediceret; præterea Facultas eum hortata est, ne verbis parum modestis quempiam offenderet. Acceptavit Petrus conditionem, ac ne quidem post prandium scholam accessit, sed solum valvis, & nonnullis locis Cameracensi Collegio vicinis affigi fecit chartam, quæ hæc verba majoribus literis, ut a quovis facile perlegi possent, scripta continebat: *Petrus Caroli volens parere monitis sacratissimæ Facultatis, cessat legere, denuo lecturus, quando Deus voluerit, & inchoaturus, ubi desit in illis verbis: foderunt manus meas, & pedes meos.* Cum vero Officialis ad decisivam sententiam non procederet, Syndicus Facultati proposuit, supplicem libellum porrigendum esse Parlamento, ut Officialis ex Curie mandato omnia judicii acta, unacum iteratis testium interrogationibus, ac testimoniis reum convincentibus Dorig-

Hist. Eccles. Tom. XXXV. D no,

Sæcul. XVI. nio, & Seguiero Commissarius trade-
 A.C. 1525. ret, ut tandem Facultas de propositio-
 nibus Caroli plene edocta iudicium su-
 um ferre possit: Annuit Curia, hanc-
 que in rem edictum edidit, cui & ipse
 Officialis subscripsit, quo facto Facultas
 hoc anno Domini millesimo quingente-
 simo vigesimo quinto die septima Se-
 ptembris sequentes propositiones censu-
 ra notavit.

§. XXII.

*Facultatis Censura contra Propositio-
nes Caroli.*

*Argent. l. c.
p. 26. & seq.* I. *Si Fideles omnem Religionis cultum soli
Deo impenderent, rectius agerent,
nec indigne hoc ferrent Virgo Maria, &
alii Sancti.*

„Hæc propositio falsa est, impia, &
 „ Schismatica, Vigilantii, Valdensium,
 „ Bohemorum, & aliorum hæretico-
 „ rum circa cultum Sanctorum erran-
 „ tium hæresi consentiens. „

II. *Sacra Scriptura hodie melius quam
olim intelligitur, nec præteritis sæculis be-
ne fuit explicata.*

„ Hæc propositio schismatice, &
 „ cum Ecclesiæ & Sanctorum Docto-
 „ rum injuria asserta est; & quantum
 „ ad id, quod præterit ipsam Eccle-
 „ siam catholicam hætenus veram non
 „ ha-